

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยด้านคุณลักษณะของบิดา/มารดา บริบทของแหล่งความเครียดของบิดา/มารดาคุณลักษณะของเด็ก ที่มีอิทธิตต่อแนวโน้มการเป็นบิดา/มารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อบุตรวัยก่อนเรียน โดยผู้วิจัยมีขอบเขตในการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การทารุณกรรมต่อเด็ก
 - 1.1 ความหมายของการทำทารุณกรรมต่อเด็ก
 - 1.2 ประเภทของการทำทารุณกรรมต่อเด็ก
 - 1.3 อุบัติการณ์และความรุนแรงของการทารุณกรรมต่อเด็กโดยบุคคลในครอบครัว
 - 1.4 การประเมินการทารุณกรรม
 - 1.5 ผลกระทบของการทารุณกรรมเด็ก
2. ทฤษฎีกระบวนการทำหน้าที่บิดามารดาของเบลล์กี
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นบิดามารดาที่ทารุณกรรมเด็กตามทฤษฎีของเบลล์กี

การทารุณกรรมต่อเด็ก

ความหมายของการทำทารุณกรรมต่อเด็ก (child abuse) การทารุณกรรมต่อเด็ก ในภาษาไทย มีการใช้คำอยู่หลากหลาย ได้แก่ การทารุณกรรม การใช้ความรุนแรง การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า abuse violence maltreatment ซึ่งล้วนหมายถึง การกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ควรเกิดขึ้นกับเด็กและก่อให้เกิดผลเสียต่อเด็ก จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ความหมายของ “การใช้ความรุนแรง หรือ การทารุณกรรมต่อเด็ก” ไว้หลายแง่มุมดังนี้

พนม เกตุมาน (2540) ให้ความหมายว่า คือ การที่เด็กได้รับความทุกข์ทรมาน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และทางเพศจากบุคคลอื่น

อำพล สุอำพัน (2538) ให้ความหมายว่า คือ การที่เด็กได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ จากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กเป็นคนที่กระทำ

วันเพ็ญ บุญประกอบ (2543) ให้ความหมายการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก คือการที่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกกระทำรุนแรง อันไม่ใช่ลักษณะของการอบรมสั่งสอน ทำให้เกิดผลอันตรายต่อร่างกาย และหรือจิตใจของผู้ถูกกระทำ ซึ่งรวมทั้งการเขียนตีรุนแรง การกระทำโหดร้ายอื่น ๆ การดูด่าว่า การปฏิเสธไม่ให้ความสนใจ การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งการทอดทิ้งเด็ก ซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย และจิตใจของเด็ก ส่วนมากการกระทำจะเกิดจากพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูรับผิดชอบเด็ก

วิชา มหาคุณ และวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล (2533) ได้ให้ความหมายคำว่า การกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก หมายถึง เด็กที่ถูกบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ผู้รับดูแลเด็ก การทำทารุณจนได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ หรือได้รับอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและสุขภาพจิต

สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2533) ได้ให้ความหมายคำว่า "เด็กถูกทารุณกรรม" หมายถึง เด็กที่ถูกทำอันตราย หรือคุกคามต่อสุขภาพหรือ สวัสดิภาพโดยบุคคลอื่น ด้วยการทำให้บาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงการกระทำทารุณทางเพศ

นักวิชาการหรือ องค์กรต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการใช้ความรุนแรงหรือการทารุณกรรมเด็กไว้หลายแง่มุม ดังนี้

ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา (Public Law 102-255, 6/18/92 cited in Janosik, 1994) ให้ความหมายของการทารุณกรรมและการทอดทิ้งเด็กคือ การบาดเจ็บด้านร่างกาย หรือจิตใจ การทารุณกรรมทางเพศ หรือการหาประโยชน์ทางเพศ การทอดทิ้งหรือการทารุณกรรมเด็ก โดยบุคคลซึ่งรับผิดชอบต่อเด็ก ภายใต้ฐานะที่ต้องเกี่ยวข้องกับสุขภาพของเด็กที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือคุกคามต่อเด็ก

อเลส (Ales, 1998) ได้ให้คำจำกัดความของการทารุณกรรมเด็กคือ การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นโดยเจตนา การมีเพศสัมพันธ์โดยก่อให้เกิดประโยชน์ฝ่ายเดียว การทอดทิ้ง การทารุณในเด็กอายุน้อยกว่า 18 ปี

ศูนย์กลางเกี่ยวกับการข่มเหงทารุณ และการทอดทิ้งเด็กแห่งชาติของรัฐบาลกลาง ประเทศสหรัฐอเมริกา (The National Center on Child Abuse and Neglect, 1992 อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2539) ได้ให้คำจำกัดความของการข่มเหงทารุณคือ การทำร้ายทั้งทางร่างกายหรือทางจิตใจ ทางเพศ การทอดทิ้งไม่ดูแลหรือการดูแลที่บกพร่องแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสภาพความเป็นอยู่ของเด็ก (child's welfare) เป็นสถานการณ์ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสุขภาพและสภาพความเป็นอยู่ของเด็กนั้นตกอยู่ในอันตรายหรือส่อถึงอันตราย (harmed or threatened)

จากคำจำกัดความ หรือความหมายของการใช้ความรุนแรงหรือการกระทำทารุณต่อเด็ก จะเห็นว่ามีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน โดยสรุป หมายถึง การที่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกทำอันตราย ถูกคุกคาม หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ชี้ให้เห็นว่าสุขภาพหรือสวัสดิภาพของเด็กตกอยู่ในอันตราย โดยบุคคลอื่น ด้วยการทำให้บาดเจ็บ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การกระทำทางเพศ รวมทั้ง การถูกทอดทิ้ง

ซึ่งการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็ก หมายถึง การกระทำรุนแรงต่อเด็กด้านร่างกาย ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือ กำลังเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้

ประเภทของการทำทารุณกรรมต่อเด็ก ได้มีการแบ่งประเภทของการทำทารุณกรรมต่อเด็กไว้หลายประเภท พนม เกตุมาน (2540) ได้แบ่งประเภทของการทารุณกรรมไว้ดังนี้

1. การกระทำทารุณทางร่างกาย (physical abuse) เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บทางร่างกายมากกว่า การลงโทษธรรมดา ส่วนใหญ่เกิดจากอารมณ์โกรธของผู้กระทำ ซึ่งควบคุมไม่ได้ เมื่อเด็กทำผิดหรือทำไม่ได้ดังใจผู้ใหญ่ ลักษณะการลงโทษจะรุนแรงต่อเนื่อง จนเด็กเกิดอาการบาดเจ็บรุนแรงจนอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ลักษณะการทารุณเด็กทางร่างกาย ได้แก่ การตี การจี้ด้วยบุหรี่ การใช้น้ำร้อนลวก หรือนาบด้วยเตารีด การใช้ไฟฟ้าช็อต
2. การกระทำทารุณทางจิตใจอารมณ์ (psychological and emotional abuse) เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กทุกข์ทรมานทางจิตใจ เกิดความหวาดกลัว ไม่มั่นคงทางอารมณ์ เกิดความรู้สึกต่อตนเองในทางไม่ดี รู้สึกไม่เป็นที่รัก ไม่เป็นที่ต้องการ หวาดหวั่นต่อการเลี้ยงดู หรือทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองไร้ความสามารถ สนองความต้องการตามความคาดหวังของผู้ใหญ่ไม่ได้ ลักษณะการทารุณแบบนี้ได้แก่ กวาดดูดา ว่ากล่าว ตำหนิติเตียน ประชดประชัน แดกดัน ประจาน ซึ่งมีความรุนแรงมากกว่าการตักเตือนสั่งสอนธรรมดา ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกทางจิตใจ และอารมณ์ไม่ดีอย่างต่อเนื่องและยาวนาน
3. การกระทำทารุณทางเพศ (sexual abuse) เป็นพฤติกรรมทางเพศที่กระทำต่อเด็ก หรือวัยรุ่นที่ไม่เหมาะสมต่อวัย โดยเด็กอาจยินยอม หรือไม่ก็ได้ พฤติกรรมนั้นจะต้องตอบสนองต่อความต้องการ ทางเพศของผู้กระทำ การล่วงเกินทางเพศในเด็กเล็ก ๆ เด็กอาจไม่รู้สึกละอายหรืออับอายเนื่องจากเด็กยังไม่เข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง แต่การกระตุ้นทางเพศแก่เด็กเช่นนั้นจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาบุคลิกภาพผิดปกติ
4. การทอดทิ้งเด็ก (child neglect) เป็นการที่ผู้ใหญ่ปล่อยปละละเลย ไม่สนใจเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และให้การศึกษาย่างเหมาะสม หรือไม่สนใจรักษาอาการเจ็บป่วยของเด็ก เด็กที่

ถูกทอดทิ้งมักจะถูกทารุณทางอารมณ์ร่วมด้วย จากการขาดความรักความอบอุ่น และสายสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ผู้ปกครอง

5. การใช้แรงงานเด็ก (social abuse) คือ การใช้เด็กเพื่อหวังผลโดยทำให้เด็กขาดการเรียนรู้ การศึกษาและพัฒนาการตามปกติ ได้แก่ การใช้แรงงานเด็ก โสเภณีเด็ก เด็กมักถูกทารุณทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และล่วงเกินทางเพศด้วยเช่นกัน

การแบ่งประเภทจาก Fact sheet : Child Abuse and Neglect (2000) ได้แบ่งประเภทของการกระทำทารุณต่อเด็กไว้ดังนี้

1. การทารุณทางร่างกาย ได้แก่ การที่เด็กถูกทุบตี ตบ เอาไฟจี้ หรือทำอันตรายทางร่างกายอื่น ๆ การทารุณกรรมทางร่างกายเหมือนกับการทารุณในรูปแบบอื่น ๆ คือ มักมีระยะเวลายาวนาน

2. การทารุณทางเพศ ได้แก่ การที่เด็กตกอยู่ในสถานการณ์ทางเพศกับผู้ใหญ่หรือเด็กที่โตกว่า บางครั้งการทารุณทางเพศนี้ ก็หมายถึงการติดต่อทางเพศโดยตรง เช่น การร่วมเพศ การสัมผัสสองชาติ หรือการสัมผัสอวัยวะสืบพันธุ์ แต่ก็อาจหมายถึงเด็กที่ถูกบังคับให้เฝ้าดูกิจกรรมเกี่ยวกับทางเพศ ดูอวัยวะสืบพันธุ์ ดูหนังสือภาพลามก หรืออาจเป็นส่วนหนึ่งของการทำหนังสือลามก โดยปกติแล้วเด็กจะไม่ถูกบังคับให้เข้าสู่สถานการณ์เกี่ยวกับทางเพศ แต่พวกเขาจะถูกชักชวน ถูกติดสินบนให้รางวัล ถูกล่อลวง หรือถูกขู่เข็ญ

3. การทารุณทางอารมณ์ ได้แก่ การที่เด็กถูกทำให้ตกใจกลัว ถูกตะหวาดใส่ ถูกทำให้ได้รับความอับอาย ถูกละทิ้ง ถูกตำหนิดูด่า หรือการกระทำที่ไม่ดีเกี่ยวกับทางอารมณ์อื่น ๆ เช่น การเล่นตลกกับเด็ก การเลียนชื่อเด็ก และจับผิดเสมอ ๆ เป็นการทารุณเด็กทางอารมณ์ในอีกรูปแบบหนึ่ง

4. การทอดทิ้ง ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ อาหารที่มีโภชนาการที่ดี ที่พักอาศัยอย่างพอเพียง เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ความสะอาด การสนับสนุนทางอารมณ์ ความรัก และความเอ็นดูสงสาร การศึกษา ความปลอดภัย และการดูแลรักษาทางการแพทย์

โยเซฟ ซีอเฟียธรรม (2541) ได้แบ่งประเภทของการทารุณกรรมเด็กเป็น 4 ประเภทคือ

1. การกระทำทารุณกรรมทางร่างกายต่อเด็ก (physical abuse) คือ การบาดเจ็บของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายไม่ว่าจะเป็นผิวหนัง ตา หู กล้ามเนื้อ เส้นเอ็น กระดูก รวมไปถึงอวัยวะภายในที่เกิดขึ้นกับเด็กโดยการกระทำของผู้ใหญ่ในลักษณะหรือด้วยวิธีการรุนแรงไม่เป็นที่ยอมรับ

ของสังคมที่เด็กนั้นอยู่ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยรู้สติ มีการวางแผนล่วงหน้าหรือโดยไร้สติขาดความยั้งคิดหรือด้วยอารมณ์โกรธก็ตาม

2. การกระทำทารุณกรรมทางเพศต่อเด็ก (child sexual abuse) คือ กิจกรรมใดก็ตามที่ทำต่อเด็ก และ/หรือ การที่เด็กถูกใช้ให้กระทำกิจกรรมใด เพื่อความพึงพอใจทางเพศหรือเพื่อการสำเร็จความใคร่ของผู้ใหญ่ การกระทำทารุณกรรมเด็กทางเพศ หรือการล่วงเกินทางเพศต่อเด็กนี้จัดอยู่ในกลุ่มปัญหาการกระทำทารุณกรรมเด็กที่รุนแรงที่สุด

3. การกระทำทารุณกรรมทางอารมณ์ต่อเด็ก (emotional abuse) หมายถึง การตั้งใจที่จะทำร้ายจิตใจเด็กด้วยคำพูด ได้แก่ ดุด่า หรือทำพฤติกรรมแสดงท่าทางซึ่งมีผลต่ออารมณ์ของเด็ก การเหยียดหยามของผู้เลี้ยงดูเด็กถือว่าการทารุณกรรมทางอารมณ์เช่นกัน

4. การปล่อยปละละเลยเด็ก (child neglect) เด็กอาจถูกปล่อยปละละเลยได้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ถ้าทารกในครรภ์เป็นทารกที่มารดาไม่ต้องการ (unwanted child) ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น มารดาถูกข่มขืน ตั้งครรภ์แล้วบิดาไม่รับผิดชอบหรือมารดามีบุตรหลายคนแล้วไม่ต้องการบุตรอีก

สถาบันในประเทศอังกฤษ (NSPCC, 1997 อ้างถึงใน สำหรับจิตตินันท์, 2542)

ได้แบ่งประเภทของการทารุณกรรมเด็กออกเป็น 5 ประเภทคือ

1. การปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้งเด็ก (neglect) หมายถึง การปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง หรือละเลยเด็กอย่างต่อเนื่องหรืออย่างรุนแรง (เช่น ปล่อยให้เด็กประสบอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่ง ทอดทิ้งให้ขาดอาหาร) อันจะเป็นเหตุให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ การเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กอย่างรุนแรง และทำให้เป็นเด็กเลี้ยงไม่โต

2. การทารุณทางกาย (physical abuse) หมายถึง การที่ร่างกายได้รับบาดเจ็บ อาจจากการลงโทษรุนแรงเกินเหตุ รวมถึง การทำให้ได้รับสารพิษโดยเจตนา โดยมีประวัติ ข้อมูลชัดเจน หรือมีข้อชวนสงสัยอย่างมีเหตุผลว่า การบาดเจ็บนั้นมีผู้ทำให้เกิดขึ้น

3. การล่วงเกินทางเพศ (sexual abuse) หมายถึง เด็ก และผู้เยาว์ที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่ ยังต้องอาศัยผู้ใหญ่ ยังไม่บรรลุนิติภาวะถูกล่วงเกินทางเพศ โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจดี เด็กไม่ยินยอมหรือไม่อาจปฏิเสธได้ หรือสมาชิกในครอบครัวบางคนล่วงเกินเด็กทางเพศ ในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับ

4. การทำร้ายอารมณ์เด็ก (emotional abuse) หมายถึง การกระทำต่อเด็กอย่างผิด ๆ หรือรังเกียจเด็กอย่างรุนแรง หรืออย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียอย่างสาหัสต่อพฤติกรรมและ

พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก ที่จริงการทารุณเด็กทุกรูปแบบย่อมมีผลต่ออารมณ์ของเด็กเสมอ จะเรียกว่า เป็นการทำร้ายอารมณ์เด็ก

5. กลุ่มอื่นที่น่าเป็นห่วง (grave concern) หมายถึง เด็กที่ถูกทารุณแล้วไม่เข้าข่ายกับ สถานการณ์ที่กล่าวมาแล้ว ภายหลังจากประเมินสภาพทางสังคมหรือทางการแพทย์แล้วพบว่า เด็กอยู่ในเกณฑ์เสี่ยงสูงต่อการถูกกระทำทารุณกรรม ทั้งนี้อาจรวมถึงเด็กรายอื่นในครอบครัวที่เคย มีเด็กถูกทารุณมาก่อน หรือมีผู้กระทำทารุณกรรมอยู่ในครอบครัวนั้น

การแบ่งประเภทของการทารุณกรรมจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันในแนวคิดหลักไม่ว่าจะเป็นของนักวิชาการชาวไทยหรือต่างประเทศ จะมีแตกต่างกันบ้างในส่วนที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อย ที่น่าสังเกตก็คือ การกระทำทารุณกรรมในแต่ละประเภทจะมีความเกี่ยวข้องกันอยู่เสมอ เช่น การทำร้ายร่างกายเด็ก ก็จะทำให้เกิดการทำร้ายทางด้านจิตใจและอารมณ์ต่อเด็กด้วย ดังนั้นในการที่จะแยกประเภทของการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก 1 ครั้งอาจจะเป็นการกระทำทารุณกรรมในหลาย ๆ ด้านพร้อมกันได้

จากข้อมูลสถิติต่าง ๆ จากหลาย ๆ องค์กรในประเทศสหรัฐอเมริกาข้อมูลจะค่อนข้างตรงกันโดยจะพบการทอดทิ้งปล่อยปละละเลยเด็กมากที่สุด ส่วนในเมืองไทยข้อมูลที่ได้อ่อนข้าง กระจัดกระจาย เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ยากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก จะรวบรวมจากเด็กที่ออกมาขอความช่วยเหลือซึ่งจะพบว่าการทารุณกรรมทางเพศมีมากเป็นอันดับหนึ่งอาจจะเนื่องจากการทารุณกรรมทางเพศ เป็นการทารุณกรรมต่อเด็กที่รุนแรงที่สุดและเด็กไม่สามารถจะทนต่อไปได้จึงออกมาขอความช่วยเหลือ

การทอดทิ้งปล่อยปละละเลยเด็กมีแนวโน้มสูงขึ้นและตัวเลขจริง ๆ อาจจะมีมากกว่านี้ ซึ่งจะสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมในปัจจุบันของโลกโดยเฉพาะในเมืองไทย จากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและปัญหาด้านวิกฤติการณ์ต่าง ๆ มีผลกระทบต่อสถาบันครอบครัวอย่างมาก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การศึกษา และจริยธรรม ซึ่งทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาวะเหล่านั้น และสามารถอยู่รอดได้ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องออกมาหารายได้มากขึ้นเด็กในครอบครัวจึงถูกปล่อยปละละเลยเนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแล ประกอบกับสังคมไทยปัจจุบันลักษณะครอบครัวจะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ซึ่งไม่มีบุคคล เช่น ปู่ย่า ตายาย ที่จะคอยช่วยเหลือดูแลเด็กได้ (จรรยา สุวรรณทัต, 2539) เด็กจึงถูกทอดทิ้งไว้ตามลำพัง

อุบัติการณ์และความรุนแรงของการทารุณกรรมต่อเด็กโดยบุคคลในครอบครัว การศึกษาในต่างประเทศในปี 1997 CPS พบว่า เด็กประมาณ 14 คน ต่อ เด็ก 1000 คน ที่อายุ

น้อยกว่า 18 ปี เป็นผู้ถูกทารุณกรรมและทอดทิ้ง (child maltreatment provided by state child protective services) และจากการศึกษาของ NIS (National Incidence Study) พบเด็ก 42 คน ต่อ 1000 คน ของประชากร อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรม นอกจากนี้ยังพบว่ามากกว่าครึ่งของเด็กที่ถูกทารุณกรรม มีอายุน้อยกว่า 7 ปี สำหรับบุคคลที่เป็นผู้กระทำทารุณกรรมในรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานว่า เป็นบิดามารดาร้อยละ 89 เป็น พี่น้อง ปู่ย่า ตายาย ร้อยละ 11 (National Center for Child Abuse and Neglect ; NCCAN, 1993 cited in Fact sheet : Child Abuse and Neglect, 2000)

สถานการณ์ในประเทศไทยพบว่า มีเด็กที่ถูกทารุณกรรมเพิ่มมากขึ้นทุกปี จากรายงานการศึกษาวิจัยของภาควิชาอนามัยครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2540 ได้มีการศึกษาในเด็กชั้นประถมปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กจำนวน 433 คนในกรุงเทพฯ ส่วนมากถูกทารุณกรรมร้อยละ 81.8 โดยถูกทารุณกรรมด้านร่างกายร้อยละ 66.1 และถูกทารุณทางจิตใจ ร้อยละ 64.2 (จันทร์ชนก โยธินชัชวาล, 2541) และจากข้อมูลของมูลนิธิคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2540 พบว่า การทารุณเด็กในครอบครัวมีทั้งการทำร้ายทางกาย บังคับข่มขู่ กัดต้นทางใจ และทำร้ายทางเพศโดยการข่มขืน โดยปรากฏการณ์จะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกต่อเนื่องเป็นเวลานาน และวิธีการรุนแรงมากขึ้น และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ส่วนบุคคลที่เป็นผู้กระทำนั้นจากรายงานของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ในปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2542 พบว่า เด็กถูกกระทำรุนแรงด้านร่างกายโดยบิดามารดามากที่สุด รองลงมาคือครู และพี่เลี้ยงเด็ก ตามลำดับ และจากการศึกษาของ พรรณี เอื้อวัฒนา (2542) ซึ่งศึกษาการถูกกระทำรุนแรงด้านร่างกายและจิตใจของเด็กชั้นประถมปีที่ 6 โดยบิดามารดาในอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 212 คน พบว่า เด็ก ร้อยละ 95.3 ถูกกระทำรุนแรงจากบิดามารดา และมารดาเป็นผู้กระทำรุนแรงมากกว่าบิดา และจากรายงานของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ในช่วงปี พ.ศ. 2540-พ.ศ. 2542 การทารุณกรรมด้านร่างกายต่อเด็กนั้นพบว่าผู้กระทำมากที่สุด คือบิดามารดา รองลงมาคือ ครู และพี่เลี้ยงเด็ก ตามลำดับ

ในภาพรวมของสถิติหรือตัวเลขที่มีการรวบรวมจากองค์กรต่าง ๆ หรือรายงานวิจัยก็จะเป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะบางพื้นที่ ซึ่งทำให้ไม่สามารถทราบตัวเลขที่เป็นจริงได้ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ จำนวนเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมมีแนวโน้มสูงมากขึ้นทุกปี ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และลักษณะของเด็กที่ถูกทารุณกรรมจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือจะพบในทุกสังคม แต่จะมีความแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละเชื้อชาติ

การประเมินการทารุณกรรม การวินิจฉัยการทารุณกรรมเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะการที่จะระบุได้ว่าเด็กถูกกระทำทารุณกรรมจะเป็นการวางแผนในการช่วยเหลือเด็ก และครอบครัว หลักในการประเมินการทารุณกรรมเด็กแยกเป็น 2 ประการ คือ (Bourne & Newborger, 1983 อ้างถึงใน กิติพัฒน์ นนทบุรีมธุลย์, 2528)

1. เจตนาของผู้กระทำ
2. ความรุนแรงสาหัสของบาดแผล

เจตนาของผู้กระทำ นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเมื่อพบเด็กมีอาการบาดเจ็บ และได้ซักถามพ่อแม่อาจให้การว่า พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน พ่อบันดาลโทสะขว้างจานใส่แม่บังเอิญไปถูกเด็กเข้า จึงเกิดการบาดเจ็บ พ่อแสดงว่าตนไม่ได้ตั้งใจเจตนาทำร้ายเด็ก แต่ถ้าหากว่าพ่อแม่ทะเลาะกันบ่อยครั้ง และเด็กมักถูกลูกหลง ประจำ กรณีเช่นนี้ น่าจะบ่งชี้ว่ามีการทารุณกรรมเด็กเกิดขึ้น

การวินิจฉัยเจตนาของผู้กระทำทารุณ อาจดูได้จากร่องรอยของบาดแผลลักษณะรอยช้ำดำเขียวในบริเวณที่ไม่น่าจะเกิด เช่น บริเวณอวัยวะซ่อน หักเข่าและคาง เป็นต้น รอยที่ปรากฏชัดเจนเป็นรอยฝ่ามือ รอยกัด รอยหยิกอย่างแรง หรือรอยหัวเข็มขัด รอยเดวีร์ร็อน ๆ เกินกว่าการ สะดุ้งหนีด้วยความบังเอิญไปถูกเข้า รอยตีเป็นแนวอ้อมตามลำตัวแสดงว่า ถูกเขียนตีด้วยเชือกหรือลวด

อย่างไรก็ตามควรมีการใช้หลักฐานอื่น ๆ ประกอบการประเมินนอกเหนือจากการฟังแต่เหตุผลของเด็กและพ่อแม่ ซึ่งอาจทำให้การวินิจฉัยผิดพลาด ทั้งนี้เพราะเจตนาหรือความจงใจมักเป็นความตั้งใจกระทำในขณะที่มีจิตสำนึก (conscious) แต่ในหลายกรณีมีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำทารุณเด็กจะทำร้ายเด็กขณะที่อยู่ในภาวะจิตไร้สำนึก (unconscious) การประเมินจึงจำเป็นต้องนำความรู้หลายด้านเข้ามาพิจารณา รวมทั้งการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพ

ความรุนแรงสาหัสของบาดแผล นอกเหนือจากเจตนาหรือความจงใจกระทำแล้ว มีผู้เสนอให้ใช้อาการรุนแรงสาหัสของบาดแผลที่เป็นผลจากการทารุณกรรมมาพิจารณา เกณฑ์ในข้อนี้นำไปสู่การโต้แย้งว่าอย่างไร ขนาดไหน ที่เรียกว่า รุนแรงสาหัส เช่น พ่อแม่อาจตีกันเด็กจนเกิดรอยแฉะแดง นักวิชาชีพบางท่านนับว่าเป็นการทารุณเด็ก แต่บางท่านไม่นับเช่นนั้น โดยโต้แย้งด้วยเหตุผลว่า จะนับเป็นการทารุณก็ต่อเมื่อเกิดรอยฟกช้ำดำเขียว หรือกระดูกแตกหักเท่านั้น อย่างไรก็ตามร่องรอยบาดแผลเพียงเล็กน้อยหากเกิดซ้ำ ๆ หลายครั้ง ย่อมนำไปสู่ความรุนแรงสาหัสได้ หรืออย่างน้อยก็ส่งผลกระทบต่อจิตใจเด็กหลายครั้ง

การทารุณเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการที่จะป้องกัน แม้ว่าจะพบอาการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อยก็เป็นตัวที่บ่งบอกถึงการดูแลวางแผนในการช่วยเหลือ ป้องกันเด็กจากการ

ทารกกรรม เพราะอาการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย แต่ถ้าเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ก็จะเป็นตัวชี้ว่า สมควรที่จะต้องเข้าไปช่วยเหลือเด็ก

การกระทำทารุณกรรมในลักษณะการปล่อยละเลยและทอดทิ้งเด็ก ซึ่งการประเมินจะทำได้ยาก แต่จะพบว่าการปล่อยปละละเลย และการทอดทิ้งเด็กจะมีอัตราการเกิดสูงเป็น 3 เท่าของการทารุณกรรมในลักษณะอื่น ๆ การประเมินอาจพิจารณาที่องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. สภาพครอบครัวที่เสี่ยงต่อการปล่อยปละละเลยและทอดทิ้ง การปล่อยปละละเลยและทอดทิ้งเด็ก จะประเมินจากครอบครัวเป็นจุดแรก ครอบครัวที่มีลักษณะเสี่ยง เช่น พ่อแม่ติดสุรา หรือยาเสพติด หรือมีปัญหาสุขภาพจิต เป็นโรคจิต โรคประสาท เป็นต้น ย่อมมีผลต่อการดูแลเด็ก เด็กไม่ได้รับการดูแลที่เพียงพอ ซึ่งแสดงถึงเด็กถูกปล่อยปละละเลยและทอดทิ้ง

2. ความต้องการของเด็ก ความต้องการของเด็กจะประเมินได้โดยดูจากการที่ความต้องการของเด็กได้รับการตอบสนอง ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจตามสมควร ก็ไม่อาจชี้ชัดว่าเด็กถูกปล่อยปละละเลยหรือไม่ ดังนั้นพ่อแม่ หรือครอบครัวที่ติดสุรา ยาเสพติด หรือเป็นโรคจิต อาจไม่เหมาะสมต่อเด็ก แต่การจะประเมินว่าเด็กถูกปล่อยปละละเลยหรือไม่ ต้องดูจากการตอบสนองความต้องการของเด็กว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด เพียงพอหรือไม่

3. ความรับผิดชอบในตัวเด็ก ในกรณีถูกปล่อยปละละเลย พ่อแม่ผู้ปกครองมักจะแสดงให้เห็นว่าขาดความรับผิดชอบต่อเด็ก พ่อแม่ก็จะไม่เอาใจใส่เด็ก แม้อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ เช่น ถ้าครอบครัวยังมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน และไม่สามารถจัดหาเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม หรือหาอาหารให้บริโภคได้เพียงพอแก่ความต้องการ ทำให้เด็กป่วยเป็นหวัดบ่อย ๆ ผอมแห้ง ขาดสารอาหาร ภูมิคุ้มกันโรคต่ำ ลักษณะเช่นนี้จะกล่าวได้ว่า ปล่อยปละละเลยได้หรือไม่ ในกรณีที่พ่อแม่มีการกระทำอันแสดงให้เห็นว่า พยายามจัดหาอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ มาเลี้ยงดูเด็ก แต่ขัดข้องเพราะความขัดสน ห่วงไกลแหล่งที่จัดหามาได้จริง อาจจะถูกกล่าวได้ว่า พ่อแม่ไม่ได้ปล่อยปละละเลยเด็ก แต่ตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่สามารถเจียดเงินที่มีอยู่น้อยไปซื้อสุรา กับแก้้มสำหรับผู้ใหญ่ในครอบครัวในขณะที่ลูกขาดอาหารจนเจ็บป่วย กรณีหลังนี้นับว่าเป็นการปล่อยปละละเลยอย่างชัดเจน

การที่จะสรุปว่าเด็กถูกกระทำทารุณกรรมหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาที่เจตนาของผู้กระทำ และความรุนแรงของการกระทำหรือบาดแผล ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องยากในการที่จะระบุว่าเด็กถูกทารุณกรรม เนื่องจากการอบรมสั่งสอนด้วยการลงโทษ เป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ในครอบครัว บางครั้งจึงตัดสินไม่ได้ ว่าอย่างไรคือการอบรมสั่งสอน ใดๆคือการทารุณกรรมบาดเจ็บระดับใดถือเป็นการทารุณกรรม ใดๆก็ตาม แนวคิดของสหวิชาชีพ ก็เห็นว่าการกระทำรุนแรงต่อเด็ก

160252

9
369.76
5442
๑

ไม่ควรจะเกิดขึ้นไม่ว่าจะด้วยกรณีใด ๆ แม้ว่าเด็กจะมีบาดแผลเพียงเล็กน้อย แต่ถูกกระทำบ่อยครั้งก็ควรจะรีบให้การช่วยเหลือ ส่วนเรื่องการทอดทิ้งปล่อยปละละเลยเด็กให้ประเมินจากสภาพครอบครัว การตอบสนองของความต้องการเด็ก และความรับผิดชอบต่อเด็ก

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสอบถามแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งหมายถึง แนวโน้มที่บิดามารดาจะกระทำต่อเด็กด้วยความรุนแรงที่ไม่ควรเกิดขึ้นกับเด็กประเมินโดยใช้แบบประเมินแนวโน้มการทารุณกรรมเด็กที่พัฒนามาจากแบบประเมินแนวโน้มการทารุณกรรมเด็ก (child abuse potential inventory) ของ มิลเนอร์ (Milner, 1994)

ผลกระทบของการทารุณกรรมเด็ก

ผลกระทบต่อเด็ก

1. ด้านร่างกาย เด็กที่ถูกทารุณกรรมจากคนในครอบครัว พบว่ามีอาการบาดเจ็บร่างกายไม่ว่าจะเป็นแผลเล็ก ๆ น้อย ๆ บาดแผลที่มีการอักเสบติดเชื้อ การถูกทารุณกรรมจนถึงกับสลบ ได้รับบาดเจ็บสาหัสจนต้องรับการรักษาที่โรงพยาบาล ร่างกายพิการหรือแม้แต่ถึงขั้นเสียชีวิต จากการศึกษาของ ลูกออฟร์ และเบเกอร์ (Lugoff & Baker, 1998) พบว่าเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจะพบอาการ ทางระบบประสาทจากการกระทบกระเทือน (shaken baby syndrome)
2. ด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก (จันทร์ชนก โยธินชัชวาล, 2541)
 - 2.1 ในช่วงอายุขวบปีแรก เด็กจะมีปัญหาทางด้านอารมณ์ มีอาการซึม เศษเมเยขาดความสนใจสิ่งแวดล้อม ไม่มีการสื่อสารกับคนอื่น ๆ ขาดพัฒนาการด้านความผูกพัน และความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว และคนอื่น ๆ
 - 2.2 ในช่วงอายุ 2 ปี เด็กจะเกิดความรู้สึกคับข้องใจ อารมณ์หงุดหงิดง่าย ง่ายแก มีอารมณ์โกรธเกิดขึ้นได้ง่าย และไม่คอยเชื่อฟังคำสั่ง
 - 2.3 ในช่วงอายุ 4 ปี เด็กจะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าในการแสดงออก มีปัญหาในการปรับตัวและปัญหาในการควบคุมอารมณ์
 - 2.4 ในช่วงอายุ 6-12 ปี จะเริ่มมีปัญหาด้านการเรียน ไม่สนใจการเรียน รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า อึดอัดในทัศนิต่ำ คิดว่าตนเองมีปมด้อย ไม่ค่อยเข้าร่วมกลุ่มหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน รวมทั้งอาจมีพฤติกรรมลักษณะต่อต้านก้าวร้าว ในบางรายอาจมีลักษณะซึมเศร้า

2.5 ในช่วงเข้าสู่วัยรุ่น อาจกลายเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ต่อต้านสังคม ซึ่งจากรายงานการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่พบว่า วัยรุ่นที่กระทำผิดทางกฎหมายมักมีประวัติว่าได้รับการเลี้ยงดูด้วยการลงโทษทางกายสูง

รายงานการศึกษาวิจัยพบว่าภาวะซึมเศร้า-คุ้มคลั่ง (manic depression disorders) มีความสัมพันธ์กับประวัติการถูกละเมิดกรรมด้านร่างกายในวัยเด็ก (Levitan et al., 1998) และจากการศึกษาของ แคปเพลน และคณะ (Kaplan et al., 1998) พบว่าการทำทารุณกรรมด้านร่างกายเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า การใช้สารเสพติด การสูบบุหรี่ และการทำทารุณกรรมด้านร่างกายมีความสำคัญในการทำนายภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น และการศึกษาของ มัลเดอร์และคณะพบว่า การเจ็บป่วยทางจิตมีความสัมพันธ์กับประวัติการถูกละเมิดทางเพศในวัยเด็ก (Mulder et al., 1998) จึงสรุปได้ว่าการทารุณกรรมเด็กจะส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และพัฒนาการของเด็กอย่างมากเมื่อเด็กเติบโตขึ้น

3. ด้านการเรียนรู้ เด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่มีการทารุณกรรมเด็ก จะมีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะทางความคิดและจินตนาการ รวมทั้งความเข้าใจของเด็กอย่างมาก จากการที่เด็กไม่ได้รับการตอบสนองของความ ต้องการทั้งด้านความรัก การดูแลเอาใจใส่ รวมถึงการเลี้ยงดูแบบไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพแบบไม่เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่มีอยู่ หรือกลายเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพค่อนข้างก้าวร้าว นอกจากนี้ จากงานศึกษาวิจัยพบว่า คนที่ถูกทารุณกรรมในวัยเด็กจะกลายเป็นบิดามารดาที่เข้มเหงบุตรของตนเองด้วย (Edgerton, 1981 อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2539) และเด็กที่ถูกเข้มเหงรังแก จะกลับกลายเป็นผู้เข้มเหงรังแกบิดามารดาของตนเองต่อไปในที่สุด (Cornell & Gelles, 1982 cited in Tower, 1993) ดังนั้น จากกรณีที่ได้รับการเลี้ยงดูที่มีการทารุณกรรมในวัยเด็ก เมื่อเติบโตขึ้นการหาทางออกเมื่อเผชิญภาวะที่ก่อให้เกิดการตึงเครียด ก็เป็นการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา ทำให้เกิดลักษณะของกระบวนการส่งผ่านของวัฏจักรของการทารุณกรรม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างไม่สิ้นสุด

ผลการวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) พบว่า เยาวชนไทยมีระดับการยอมรับความรุนแรงในครอบครัวค่อนข้างสูง และความรุนแรงในครอบครัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยอมรับความรุนแรงและความก้าวร้าวของเยาวชนไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วันเพ็ญ บุญประกอบ (2543) ในการศึกษาเด็กและวัยรุ่นที่เกเรประพฤติผิดกฎหมาย (delinquent) และมีพฤติกรรมรุนแรงก้าวร้าว (violent) นั้นจะพบบ่อย ๆ ว่ามีประวัติของการถูก

กระทำทารุณกรรมทางร่างกายมาก่อน และคนกลุ่มนี้เสี่ยงต่อการที่จะกระทำทารุณกรรมต่อเด็กเมื่อตนเองมีลูก

สำหรับในเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางเพศนั้น ผลกระทบที่เกิดกับเด็กมีทั้งระยะสั้น และระยะยาว ในระยะสั้น ผลกระทบที่เกิดภายในตัวเด็กเองนั้น จะทำให้เด็กหวาดกลัว การหลับนอน และการรับประทานอาหารผิดปกติไป กลัวสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ (phobias) ซึมเศร้า (depression) รู้สึกผิด อาย และโกรธ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมภายนอกจะทำให้เด็กมีปัญหาทางโรงเรียน เป็นเด็กเหลวไหล ก้าวร้าว โกรธแค้น มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม และหนีออกจากบ้าน ส่วนผลกระทบในระยะยาวนั้น ภาวะซึมเศร้า จะเป็นอาการที่พบได้บ่อยที่สุดในเด็กที่ถูกทารุณกรรมโดยผู้ใหญ่ จากการที่มีรายงานไว้มากกว่าร้อยละ 21 ขึ้นไปของผู้ที่ถูกทารุณกรรมทางเพศ จะมีความรู้สึกโดดเดี่ยว (isolation) มีความรู้สึกเหมือนถูกตราบาศ มีมลทิน รู้สึกว่าตัวเองไร้ค่า มีปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาททางเพศในวัยผู้ใหญ่ มีแนวโน้มที่จะเป็นเหยื่ออีก และใช้สารเสพติดให้โทษ (Mulder et al., 1998)

การกระทำทารุณต่อเด็กมีผลกระทบในระยะยาวต่อเด็กแต่ละคน ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับเด็กสามารถติดอยู่ในตัวเด็ก ตลอดชีวิตของพวกเขาได้หลายทาง โดยสรุปเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมจะพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ไม่ถูกกระทำทารุณ เด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมจะพบว่า

1. มีแนวโน้มจะกลายเป็นเหยื่อของการกระทำทารุณอีกต่อมาในภายหลัง
2. มีแนวโน้มจะกลายเป็นผู้กระทำทารุณกรรมต่อไป
3. มีแนวโน้มจะเข้าสู่กิจกรรมทางอาชญากรรมที่รุนแรงในอนาคต

ผู้ใหญ่ที่เคยถูกกระทำทารุณในขณะที่ยังเป็นเด็กมักจะมีปัญหาทางการแพทย์ ได้แก่ ความเจ็บปวดเรื้อรัง โรคในช่องท้อง โรคกล้ามเนื้อ โรคหอบหืด หรือโรคทางเดินหายใจอื่น ๆ โรคอ้วนและโรคเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร โรคนอนไม่หลับ ความผิดปกติทางเพศ และอาการเกี่ยวกับประสาท เช่น อาการเวียนศีรษะ อาจจะกลายเป็นโรคซึมเศร้า หรือชอบทำลายตนเอง หรือพยายามฆ่าตัวตาย

ผลกระทบต่อครอบครัว ทำให้สถาบันครอบครัวไม่มั่นคง ชัดแย้ง ขาดความสงบสุข สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม วิธีการดำเนินชีวิตในครอบครัวเบี่ยงเบน มีทัศนคติและค่านิยมไม่ดีต่อสถาบันครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ล้มสลาย ไม่เป็นที่ยอมรับต่อผู้อื่นและสังคม

ผลกระทบต่อสังคม ก่อให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาเด็กเร่ร่อน ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้อยการศึกษา ปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิด การใช้แรงงานเด็ก ทำให้ทรัพยากรบุคคลไม่มีคุณภาพ เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปัญหาการทำแท้ง เด็กถูกทอดทิ้ง พิกการ สังคมต้องรับภาระ ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดการทอดทิ้งหรือกระทำทารุณเด็กในรุ่นต่อไป คนขาดจริยธรรม ภาพพจน์ประเทศเสียหาย สูญเสียเวลา ทรัพยากร งบประมาณในการแก้ปัญหา

ทฤษฎีกระบวนการทำหน้าที่บิดามารดาของเบลสกี

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการทารุณกรรมต่อเด็กมีหลายสาเหตุ สามารถอธิบายได้โดยใช้แนวคิดต่าง ๆ ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีของเบลสกี เบลสกีเป็นผู้คิดค้นทฤษฎีกระบวนการ สมรรถนะของการทำหน้าที่บิดามารดา แบบจำลองนี้มีรากฐานมาจากทฤษฎีนิเวศน์วิทยา (ecological) ของ เออเนส (Ernest, 1870 cited in Belsky, 1984) ในการนำมาใช้ในครอบครัว เฟรย์ (Fréy, 1985 cited in Halody, 1989) ได้อธิบายว่าเป็นการมองครอบครัวเป็นองค์รวม (holistic) ครอบครัวเป็นภาพของการมีชีวิตอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมของครอบครัวเป็นแหล่งที่มีความจำเป็นต่อครอบครัวในการที่จะแก้ปัญหา และจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกครอบครัว ทฤษฎีนิเวศน์วิทยาจึงมองว่าครอบครัวที่มีการทารุณกรรมเป็นครอบครัวที่อาจมีประสบการณ์สถานการณ์ ที่ทำให้พวกเขาไม่สามารถทำหน้าที่ของเขาได้ (McClelland, 1973 cited in Halody, 1989) จากทฤษฎีระบบนิเวศน์วิทยา เบลสกีได้คิดค้นทฤษฎีกระบวนการสมรรถนะของการทำหน้าที่บิดามารดา (a process model of competent parental functional) ทฤษฎีของเขามุ่งเน้นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานที่ของบิดามารดาที่กระทบต่อการเลี้ยงดูบุตร และส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กในครอบครัว เบลสกีให้ความสนใจที่ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ซึ่งนำไปสู่การอธิบายถึงสาเหตุของการทารุณกรรมและการทอดทิ้งบุตร

เบลสกีอธิบายว่าการที่บิดามารดาจะทำหน้าที่ของตนได้ดีหรือไม่นั้นเกิดจากอิทธิพล 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ (Belsky, 1984, p. 84)

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา หมายถึง ประวัติพัฒนาการของบิดามารดา จากการเลี้ยงดูและแหล่งการสนับสนุนทางจิตใจของบิดามารดา (the parent's ontogenic origins and personal psychological resources) โดยมีผลต่อบุคลิกลักษณะ และความผาสุกด้านจิตใจของบิดามารดา ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานที่ของบิดามารดา

2. บริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน (contextual sources of stress and support) หมายถึง สัมพันธภาพของคู่สมรส (the marital relationship) เครือข่ายทางสังคม (social network) การทำงาน (employment) ซึ่งจะสามารถเป็นได้ทั้งแหล่งของการสนับสนุน และแหล่งของความเครียด ต่อการทำหน้าที่บิดามารดา

3. คุณลักษณะเฉพาะของเด็ก (the child's characteristics of the individuality) หมายถึง พื้นอารมณ์ของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีพื้นอารมณ์แตกต่างกัน ส่งผลให้บิดามารดาตอบสนองต่อเด็กแตกต่างกันนั้นหมายถึงการทำหน้าที่บิดามารดาก็จะแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก

เบลสก็์ได้อธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งสามด้านไว้ดังนี้คือ การเป็นบิดามารดาได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก คุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา หมายถึง บุคลิกภาพและความผาสุกทางจิตใจ คุณลักษณะเฉพาะของเด็ก หมายถึง พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กแต่ละคน และจากบริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน หมายถึง สัมพันธภาพของคู่สมรส การสนับสนุนทางสังคม การทำงาน และยังพบว่า ประวัติพัฒนาการในอดีต บริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน มีอิทธิพลต่อบุคลิกลักษณะส่วนบุคคล และความผาสุกทางจิตใจของบิดามารดา ซึ่งเป็นผลทางอ้อมต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดา และส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก นอกจากนี้เบลสก็์ยังอธิบายถึงปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ว่าไม่ได้มีอิทธิพลอย่างเท่าเทียมกันในการสนับสนุนหรือ บั่นทอนการทำหน้าที่ของบิดามารดา โดยบุคลิกลักษณะและความผาสุกทางจิตใจของบิดามารดา เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่จะกำหนดและสนับสนุนการทำหน้าที่ของบิดามารดา ส่วนอิทธิพลของบริบทนั้น มีอิทธิพลมากกว่าลักษณะเฉพาะของบุตร ส่วนพัฒนาการของเด็กที่เป็นผลมาจากการทำหน้าที่บิดามารดาเบลสก็์พูดถึงเพียงว่าเป็นผลโดยไม่มีคำอธิบาย และไม่ได้กำหนดความหมายของพัฒนาการของเด็กไว้

นอกจากนั้นเบลสก็์ได้พูดถึงการวิเคราะห์จากงานวิจัยที่ทำให้พบข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่กำหนดการเป็นบิดามารดา 3 ข้อ ได้แก่

1. การเป็นบิดามารดาถูกกำหนดแบบทวีคูณ จากการที่ปัจจัยทั้งสามด้านดังกล่าวสามารถเสริมแรงกันและกันได้
2. เมื่อคำนึงถึงอิทธิพลที่มีต่อการเป็นบิดามารดา พบว่าลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา ลักษณะเฉพาะของบุตร และบริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน ไม่ได้มีอิทธิพลอย่างเท่าเทียมกันในการสนับสนุนหรือบั่นทอนการเป็นบิดามารดา

3. ประวัติพัฒนาการ และบริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของคู่สมรส เครือข่ายทางสังคม ประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ มีผลต่อบุคลิกภาพและความผาสุกทางจิตใจของบิดามารดา ที่ส่งผลต่อการเป็นบิดามารดา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นบิดามารดาที่ทารุณกรรมเด็กตามทฤษฎีของเบลล์กี

คุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา (characteristics of the parent)

คุณลักษณะของบิดามารดาเป็นผลมาจากประวัติพัฒนาการ และสังคมสิ่งแวดล้อมในการเลี้ยงดู ซึ่งจะมีผลต่อลักษณะของบุคลิกภาพ และความผาสุกทางด้านจิตใจของบิดามารดาและส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นบิดามารดา โดยพบว่าคุณลักษณะของบิดามารดามีอิทธิพลมากที่สุดต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดา ประวัติพัฒนาการดังกล่าวได้แก่

1. ประวัติการถูกทารุณกรรมของบิดา/มารดา พบว่าบิดา/มารดาที่มีประวัติเคยถูกทอดทิ้ง ถูกทารุณ หรือถูกทำร้ายเมื่ออยู่ในวัยเด็กมาก่อน อาจมีลักษณะหงอยเหงา ซึมเศร้า แยกตนเอง ไม่ชอบสนิทกับใคร และมักจะทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ดูแลเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฮอลล์ และคณะ (Hall, Sachs, & Rayens, 1998) พบว่า ระดับการถูกทำร้ายร่างกายและการถูกทารุณกรรมทางเพศในวัยเด็ก มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อทางบวกกับการเกิดการทารุณกรรมเด็กของมารดา และจากการศึกษาของ เคลลีไซ และมิลเนอร์ (Caliso & Milner, 1992 cited in Milner, 1994) พบว่าประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็กมีความสัมพันธ์ กับการเป็นผู้กระทำทารุณกรรม และนอกจากนั้นจากการศึกษาของ มิลเนอร์ (Milner, 1994) ยังพบว่า ประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับคะแนนแนวโน้มการทำทารุณกรรมด้านร่างกายต่อเด็ก จะเห็นว่าประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็กเป็นปัจจัยสำคัญต่อการทารุณกรรมเด็ก (Glaser, 2000) ทั้งยังพบว่าการทารุณกรรมหรือใช้ความรุนแรงต่อบุตรสาวมารดาถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งด้วย และที่น่าสนใจคือพบว่าในบิดามารดาที่มีประวัติการถูกทารุณกรรมไม่ใช่ทุกรายที่จะกระทำทารุณกรรมบุตรของตนเอง ซึ่งยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าเพราะเหตุใด อีกทั้งในเมืองไทยการศึกษาในเรื่องนี้ยังมีอยู่ค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็กเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและน่าสนใจ

2. ประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว พบว่าบิดา/มารดาที่เคยมีประวัติพบการทะเลาะตบตีของพ่อ-แม่เป็นประจำจะมีความคิดเห็นว่า การต่อสู้ที่รุนแรงเป็นเรื่องปกติ ซึ่งอธิบายได้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมที่ว่าพฤติกรรมรุนแรงของบุคคลเป็นปรากฏการณ์ที่ถูกเรียนรู้ความรุนแรงเป็นผลผลิตของสถานการณ์เรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จครอบครัวที่พ่อแม่ไม่

การลงโทษมากและตบตีกันเสมอ ๆ จะทำให้เด็กเติบโตเป็นสามีภรรยาหรือพ่อแม่ที่ใช้ความรุนแรง แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงถูกเรียนรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง (Straus, Gelles, & Steinmentz, 1990 อ้างถึงใน สุดสงวน สุธีสร, 2540) ซึ่งสนับสนุนโดยผลการวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) ที่ว่า ความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการยอมรับ ความรุนแรง และความก้าวร้าวของเยาวชนไทย ความรุนแรงในครอบครัวจะมีผลทำให้เด็กและ เยาวชนชินชาต่อความรุนแรง ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาและนิยมความรุนแรงในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพราะการมีพฤติกรรมรุนแรงเรียนรู้ได้ทางสังคมโดยการเรียนรู้จากแบบอย่าง มีนักวิจัยบางคนเชื่อว่าเด็กที่ได้รับการปฏิบัติเลียดูจากมารดาที่ไม่ดี เมื่อเติบโตจะกลายเป็นคนเกเร ชอบข่มเหงผู้อื่น (Sehmift & Kampe, 1975 อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2539) และจากผลการวิจัยของ เหมะวรรณ เหมะนัค (2533 อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2539) ศึกษาความรุนแรงใน ครอบครัว ศึกษากรณีสามีผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาลเมืองจังหวัด อุบลราชธานี พบว่าตัวแปร ทางด้านจิตวิทยาสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงมากที่สุด คือการเห็นเหตุการณ์ความรุนแรง การใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีผลต่อการพัฒนาของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของบุคลิกภาพ พื้นฐานของจิตใจ รวมทั้งการยอมรับความรุนแรง และการถ่ายทอดพฤติกรรมความรุนแรงเมื่อเป็น บิดามารดา ซึ่งจะส่งผลต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดาในการดูแลบุตรในครอบครัวของเขา จาก การศึกษาพบว่ายังมีงานวิจัยอยู่ค่อนข้างน้อยแต่จากทฤษฎีและผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ บิดามารดาที่มีประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ ความรุนแรงด้านร่างกายต่อเด็กสูงกว่า บิดามารดาที่ไม่มีประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

3. อายุของบิดา/มารดา อายุเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ ลักษณะบุคลิกภาพ และความ ผาสุกทางจิตใจ การมีบุตรเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่นทำให้พัฒนาการตามวัยถูกขัดขวางมีผลต่อการ พัฒนาด้านบุคลิกภาพ และจิตใจ รวมทั้งส่งผลต่อการเป็นบิดามารดา จะเห็นได้จากผลการวิจัย หลาย ๆ งานวิจัย เช่น การวิจัยของ ฮาสเค็ท และคณะ (Haskett, Johnson, & Miller, 1994) พบว่ามารดาวัยรุ่นมีความเสี่ยงสูงมากในการที่จะทำทารุณกรรมต่อเด็ก และจะมีการทำโทษทาง ร่างกายต่อเด็กอย่างรุนแรงมากกว่ามารดาที่เป็นวัยผู้ใหญ่ และจากวิจัยของ คอนเนลลี่ และ สเตราส์ (Connelly & Straus, 1992) ศึกษาอายุของมารดา และภาวะเสี่ยงต่อการทารุณกรรม ด้านร่างกายต่อบุตรพบว่า มารดาที่มีบุตรเมื่ออายุน้อยยิ่งจะมีความเสี่ยงต่อการทารุณกรรม บุตรมากขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ บอลตัน (Bolton, 1980 cited in Connelly & Straus, 1992) ซึ่งพบว่า มีภาวะเสี่ยงสูงในมารดาวัยรุ่นในการทารุณกรรมบุตร แต่ก็พบว่ายังมีรายงาน วิจัย อีกหลาย ๆ งานวิจัยที่พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อการทารุณกรรมบุตร เช่น ของ

ฟิลลิเบอร์ และเกรแฮม (Philliber & Graham, 1992 อ้างถึงใน พรฤดี นิธิรัตน์, 2540) ศึกษาในมารดาผิวดำในเขตเมืองทางใต้ของอเมริกาใต้ที่มีบุตรคนแรกพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการทารุณกรรมบุตร จากการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า บิดามารดาที่มีอายุน้อย มีแนวโน้มที่จะทารุณกรรมบุตรมากกว่าบิดามารดาที่มีอายุมากกว่าแต่บิดามารดาที่มีอายุน้อยทุกรายไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าจะทารุณกรรมบุตรแต่พบว่าจะมีปัจจัยอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องด้วย เช่น การเป็นบิดาหรือมารดาคนเดียว ขาดระบบสนับสนุน ขาดความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับตัวเด็ก ขาดการศึกษา มีการตั้งครรภ์ช้าหรือมีบุตรใหม่เร็ว สุภานะยากจน มีเพื่อนน้อย มีความยุ่งยากในการตั้งครรภ์และคลอด ล้มเหลวจากการทำแท้ง ไม่ต้องการบุตร ขาดความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก มีการใช้ความรุนแรงระหว่างคู่สมรส ใช้การลงโทษทางด้านร่างกาย (Connelly & Straus, 1992) ดังนั้นอายุของบิดามารดาจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมในการเป็นบิดามารดาและต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดา จากการศึกษาในเรื่องของอายุพบว่าการศึกษาในเรื่องอายุของบิดากับการทารุณกรรมบุตรยังมีอยู่น้อยมากส่วนมากจะเป็นการศึกษาอายุของมารดาแต่อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวมาพบว่าผลการวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ บิดามารดาที่มีอายุน้อย โดยเฉพาะบิดา มารดาวัยรุ่นจะพบว่า มีแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อเด็กวัยก่อนเรียนสูงกว่าบิดามารดาที่มีอายุมาก

บริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน (contextual sources of stress and support) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นตัวสนับสนุนหรือบั่นทอนการทำหน้าที่บิดามารดา ซึ่งได้แก่ สัมพันธภาพของคู่สมรส เครือข่ายทางสังคม ประสบการณ์ทางอาชีพของบิดามารดา ซึ่งพบว่ามีอิทธิพลโดยตรงต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดา นอกจากนี้ยังพบว่ามีอิทธิพลทางอ้อมโดยมีผลต่อบุคลิกภาพ และสภาวะทางจิตใจของบิดามารดา และส่งผลต่อการทำหน้าที่บิดามารดา และพัฒนาการของเด็กตามลำดับ ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1. **ความรู้และระดับการศึกษา** ถือว่าเป็นแหล่งสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารของบิดามารดายังมีการศึกษาอยู่น้อยในเรื่องของความรู้ของบิดามารดาที่สัมพันธ์กับการทารุณกรรมต่อบุตร แต่พบว่าบิดามารดาที่ทารุณกรรมบุตร มักขาดความรู้ด้านจิตวิทยาเด็กไม่เข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ขาดทักษะและเทคนิคในการอบรมเด็ก ซึ่งสนับสนุนโดยผลการวิจัยของ มิลเนอร์ และไคแลมเคอร์ทิ (Milner & Chilamkurti, 1991 cited in Milner, 1994) ที่ว่าผู้กระทำทารุณกรรมต่อเด็กจะขาดความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ผลการวิจัยของ พรฤดี นิธิรัตน์ (2540) พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีอัตราการทารุณกรรมเด็กสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 86.5 ซึ่งระดับของความรู้ในเรื่องของพัฒนาการเด็กจะ

สัมพันธ์กับระดับการศึกษาของบิดามารดา บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง ก็จะมีระดับความรู้ในเรื่องพัฒนาเด็กสูงกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า จากการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ มีแนวโน้มการเป็นบิดา/มารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียนสูงกว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง

2. **รายได้ของครอบครัว** ถือเป็นแหล่งสนับสนุนที่มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว จากงานวิจัยพบว่าบิดามารดาที่มีสถานะทางสังคมเศรษฐกิจต่ำ จะมีการทารุณกรรมต่อบุตรสูงกว่าบิดามารดาที่มีสถานะทางสังคมเศรษฐกิจสูงกว่า สนับสนุนโดยรายงานวิจัยของ ฮอลล์, ซาซส์, และเรเยน (Hall, Sachs, & Rayens, 1998) ซึ่งพบว่ามารดาที่มีรายได้ต่ำ ขาดแหล่งสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ เป็นมารดาที่มีภาวะเสี่ยงสูงต่อการทารุณกรรมบุตร ภาวะเครียดหรือวิกฤตจากด้านเศรษฐกิจปัญหาการว่างงาน เป็นสาเหตุสำคัญของการทารุณกรรมเด็ก (Glaser, 2000) และจากงานวิจัยชี้ให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับอุบัติการณ์การทารุณกรรมที่เกิดขึ้น จากการศึกษาที่กล่าวมาพบว่า มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน คือบิดามารดาที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มการเป็นบิดา/มารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียนต่ำกว่าครอบครัวที่บิดามารดามีรายได้ต่ำ

3. **อาชีพหรือประสบการณ์ในการทำงาน** เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่บิดามารดา จากการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทารุณกรรมของเด็กในครอบครัว ในนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครของ พรฤดี นิธิรัตน์ (2540) พบว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพใช้แรงงานจะมีการทารุณกรรมบุตรสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพไม่ได้ใช้แรงงาน และไม่ได้ประกอบอาชีพและจากการศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จากข่าวหนังสือพิมพ์ โดยใช้หนังสือพิมพ์รายวัน 3 สำนักพิมพ์ เก็บข้อมูลเป็นเวลา 1 ปี ได้จำนวนข่าว 67 ข่าว พบว่าผู้กระทำความรุนแรงมีอาชีพกรรมกร รับจ้างใช้แรงงานร้อยละ 20.9 เกษตรกรร้อยละ 7.4 ว่างงานร้อยละ 8.9 และรับราชการร้อยละ 6 อีกร้อยละ 56.8 ไม่ระบุอาชีพ และจากการศึกษาความชุกและบริบทของการกระทำรุนแรงต่อเด็กในครอบครัวฟินแลนด์ เมื่อปี ค.ศ. 1988 พบว่าร้อยละ 65 ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเกษตรกรรม ระบุว่าถูกกระทำรุนแรงในระดับเล็กน้อยและร้อยละ 85 ของเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ว่างงานถูกกระทำรุนแรงในระดับรุนแรงมาก (Sariola & Utella, 1996) ซึ่งจากผลงานวิจัยจะพบว่ากลุ่มผู้ที่กระทำทารุณกรรมเด็กหรือกระทำความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่มีอาชีพใช้แรงงานและว่างงาน

4. **ลักษณะครอบครัว** ในปัจจุบันในประเทศไทยพบว่ามีโครงสร้างครอบครัว เป็นแบบครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น คือมีบิดามารดา และบุตร ไม่มีญาติพี่น้องคอยช่วยเหลือ ทำให้บิดาหรือมารดาที่ต้องดูแลเด็คนั้นเหนื่อยเกินไป อาจเกิดความโมโห หงุดหงิดต่อเด็ก ส่วนใหญ่จะพบในมารดามากกว่าบิดา อาจเนื่องจากมารดาต้องอยู่บ้าน ทำงานบ้านและเลี้ยงดูบุตรด้วย ย่อมมีภาวะเครียดกับบุตรได้มากกว่าพ่อซึ่งมักทำงานนอกรบ้าน จึงมีโอกาสอยู่กับบุตรน้อยกว่า (จุไรภักดิ์จิรรัตน์, 2537) ซึ่งสนับสนุนโดยรายงานการวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539) ซึ่งได้สำรวจเบื้องต้นสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในกรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี จาก 6 หน่วยงานได้สถานการณ์ความรุนแรงด้านร่างกาย จำนวน 128 ราย พบว่าเป็นครอบครัวเดี่ยวถึงร้อยละ 76.3 จากงานวิจัยพบว่ามีผลสอดคล้องกันโดยพบว่าบิดามารดาและเด็กที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยว มีแนวโน้มการเป็นบิดา/มารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กวัยก่อนเรียนสูงกว่าครอบครัวขยาย

5. **สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส** สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส เป็นความสัมพันธ์ของบุคคล 2 คน เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่มีความสนิทสนมลึกซึ้ง เป็นความสัมพันธ์ที่ผูกพันกันมากที่สุดอันหนึ่งของความสัมพันธ์ของมนุษย์เมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์อื่น ๆ เพราะเกิดจากความรู้สึกคุ้นเคยของคนสองคน ซึ่งมาจากคนละแห่งแต่ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ร่วมกัน และต้องการสร้างครอบครัวใหม่ด้วยกัน (วันทนีย์ วาสิกะสิน, 2526) สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยทางจิตสังคม (Nicols, 1978) คอนเนตเวตต์ และคานส์ (Cronnetwett & Kunst, 1981) กล่าวว่าสัมพันธภาพของคู่สมรสนั้นเป็น สัมพันธภาพแห่งการสนับสนุนทางด้านอารมณ์เป็น สัมพันธภาพที่มีการยึดเหนี่ยวจิตใจกันอย่างเหนียวแน่น คู่สมรสจึงเป็นแหล่งของการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพและมีความสำคัญมากต่อจิตใจและถือได้ว่าเป็นแหล่งของการช่วยเหลือแหล่งแรกที่มีประสิทธิภาพที่สุดเช่นเดียวกับ โคย์เน และดีโลจีส์ (Coyne & Delogis, 1986) กล่าวว่าการได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรสที่เพียงพอจะเป็นการบ่งชี้ถึงการคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีในชีวิตสมรส

อคอฟฟ์ (Arkoff, 1968) กล่าวว่า การประเมินสัมพันธภาพในชีวิตสมรสนั้นเป็นการประเมินทั้งความสุขและความยั่งยืนในชีวิตสมรส ซึ่งประกอบด้วยความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความสอดคล้องของคู่สมรส ความเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขและพฤติกรรมทางเพศของคู่สมรส ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (satisfaction) ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสุขและความสบายใจ เนื่องจากความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้นหมายถึง การที่หญิงชายที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

กันแบบสามีภรรยาได้รับความสุข ความสบายใจ ความเพลิดเพลินใจ เนื่องจากสิ่งที่คาดหวังเป็นจริงซึ่งประเมินได้จากความพึงพอใจและไม่ถึงพอใจระหว่างคู่สมรสในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ บุคลิก ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเฉพาะอย่างของคู่สมรส

2. ความสอดคล้องของคู่สมรส (consensus) ประเมินได้จากความเห็นที่ตรงกันหรือต่างกันของคู่สมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปรัชญาชีวิตหรือระบบค่านิยม การมีความคิดสอดคล้องกันสูงย่อมแสดงว่าสัมพันธ์ภาพที่ดีในคู่สมรสซึ่งบ่งบอกถึงการปรับตัวที่ดี โดยวัดได้จากคู่สมรสให้ความสำคัญหรือไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งใดตรงกันหรือไม่ หรือมีความเห็นตรงกันในเรื่องการเงิน การพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อน ศาสนา เป็นต้น

3. ความเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข (companionship) การเป็นเพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุขเป็นปัจจัยหนึ่งของความสุขและความพึงพอใจในชีวิตสมรส ประเมินได้จากการแสดงความรักต่อกัน การพูดคุยปรึกษาหารือความในใจต่อกัน ความเข้าใจในกันและกัน การร่วมรู้สึกและการทำงานกิจกรรมร่วมกัน

4. พฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ (sex behavior) เพศสัมพันธ์นับเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งของชีวิตสมรสและชีวิตสมรสที่มีความสุขนั้นควรมีความพอใจต่อการตอบสนองทางเพศซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้สัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้คู่สมรสต้องกล้าที่จะพูดคุยในเรื่องเพศต่อกันอย่างเปิดเผย เพื่อให้มีพฤติกรรมทางเพศที่สอดคล้องกับและตรงกันกับความต้องการของแต่ละฝ่าย โดยสามารถวัดการปรับตัวทางเพศได้จากความพึงพอใจในเพศสัมพันธ์ของคู่สมรส

แวริง และแพตตัน (Waring & Patton, 1991) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรส ความรักความผูกพัน ความเข้าใจระหว่างสามีกับภรรยาสามารถประเมินได้จากความคิด-ความรู้สึกและพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อกันระหว่างสามีกับภรรยาซึ่งประกอบด้วยความรักใคร่อาทร ความสอดคล้องทางความคิด ความผูกพันที่มีต่อกัน ความพึงพอใจในชีวิตสมรส การแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกันและการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งจากองค์ประกอบดังกล่าวสามารถนำมาประเมินสัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสได้ (marital relation) ดังนี้

1. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (conflict resolution) เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันโดยปราศจากการโต้เถียง การกล่าวร้ายหรือการปฏิบัติที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ แต่จะมีการปรึกษาปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน และเป็นการส่งเสริมความผูกพันระหว่างสามีกับภรรยาเพิ่มมากขึ้น

2. ความรักใคร่อาทร (affection) เป็นความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดที่คู่สมรสแสดงต่อกันมีความปรารถนาดี ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในชีวิตสมรส

3. การมีพันธะผูกพันต่อกัน (cohesion) เป็นการแสดงออกของพันธะผูกพันในชีวิตสมรสระหว่างสามีภรรยาที่มีต่อกัน ซึ่งเกิดจากความรับผิดชอบในบทบาทของสามีและภรรยาที่จะต้องให้ความช่วยเหลือและร่วมกันรับผิดชอบเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ ความผูกพันเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชีวิตสมรสมีคุณค่า

4. การมีเพศสัมพันธ์ (sexuality) เป็นการแสดงออกถึงความพึงพอใจในเรื่องเพศสัมพันธ์และความต้องการทางเพศ ซึ่งคู่สมรสควรมีการพูดคุยกันอย่างเปิดเผยเพราะสามารถช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวได้

5. ความสอดคล้องทางความคิด (compatibility) เป็นความสอดคล้องทางความคิดในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน ทำให้คู่สมรสสามารถทำงานและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ ความสอดคล้องในชีวิตสมรสจะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

6. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (marital satisfaction) เป็นความพอใจในพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ระหว่างสามีภรรยาในการดำเนินชีวิต ทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข สำหรับการประเมินสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสนั้นได้มีผู้ทำการศึกษาหลายท่านโดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ซึ่งสามารถสรุปหัวข้อในการประเมินสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส ดังนี้

1. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (marital satisfaction) เป็นความพอใจในพฤติกรรมการและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ระหว่างสามีภรรยาในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสุข ความสบายใจ หมายถึง การที่หญิงชายที่อยู่กินกันแบบสามีภรรยาให้ความรักความเอื้ออาทร ความห่วงใยซึ่งกันและกัน ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน ทำให้สามีภรรยาได้รับความสุขความสบายใจ ความเพลิดเพลินใจ เนื่องจากสิ่งที่คาดหวังเป็นจริง สามารถประเมินได้จากความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของคู่สมรสในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ บุคลิกลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเฉพาะอย่างของคู่สมรส

2. ความสอดคล้องของความคิด (compatibility) ในการดำเนินชีวิตของคู่สมรส เป็นความสอดคล้องทางความคิดในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน ประเมินได้จากความเห็นที่ตรงกันหรือต่างกันเกี่ยวกับแนวคิดหรือหลักการในการดำเนินชีวิตรวมทั้งระบบค่านิยม ถ้าสามีภรรยา มีความสอดคล้องกับสูงย่อม หมายถึง การมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างคู่สมรสบ่งบอกถึงการปรับตัวที่ดี โดยประเมินจากคู่สมรสให้ความสำคัญหรือไม่ให้ความสำคัญกันหรือมีความเห็นตรงกันหรือ

ไม่ในเรื่องการเงิน การพักผ่อนหย่อนใจ ศาสนา การมีสัมพันธภาพกับเพื่อนและการเข้าสังคม เป็นต้น

3. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (conflict resolution) เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันโดยปราศจากการโต้เถียง การกล่าวร้ายหรือการปฏิบัติที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ แต่จะมีการปรึกษาปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกัน และเป็นการส่งเสริมความผูกพันระหว่างสามีกับภรรยาเพิ่มมากขึ้น

4. ความรับผิดชอบร่วมกันของคู่สมรส ในปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาทมากขึ้นทั้งบทบาทภายในและภายนอกบ้าน เพื่อช่วยหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ฝ่ายหญิงจึงมีความคาดหวังว่าหน้าที่ความรับผิดชอบภายในครอบครัวควรมีการช่วยเหลือกันทั้งสองฝ่าย สามีภรรยามีการเสียสละให้กันและกัน ได้ใช้เวลาว่างร่วมกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการพูดคุยปรึกษาหารือ มีการแบ่งภาระหน้าที่ภายในครอบครัว ซึ่งจะทำให้คู่สมรสเห็นคุณค่าของกันและกัน การได้ร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ จะทำให้สามีภรรยามีความผูกพันกันมากขึ้น

5. การไม่มีความขัดแย้งในเรื่องเพศสัมพันธ์ (sexuality) เป็นการแสดงออกถึงความพึงพอใจในเรื่องเพศสัมพันธ์และความต้องการทางเพศ เพศสัมพันธ์นับเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งของชีวิตสมรส และชีวิตสมรสที่มีความสุขนั้นควรมีความพอใจต่อการตอบสนองทางเพศซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้คู่สมรสจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศสัมพันธ์ และกล้าที่จะพูดคุยกันในเรื่องเพศสัมพันธ์อย่างเปิดเผยในทางตรงกันข้ามหากคู่สมรสได้มีการปรับตัวไม่ดีต่อการมีเพศสัมพันธ์และไม่กล้าเปิดเผยถึงความต้องการทางเพศของกันและกัน จะก่อให้เกิดปัญหาในชีวิตสมรสได้ ดังนั้นการไม่มีความขัดแย้งในเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่สมรส

สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสกับแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กวัยก่อนเรียน คุณภาพของสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปรับตัวเป็นบิดามารดา และคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับเด็ก (Crnie et al., 1984; Feldman et al., 1983 cited in Broom, 1994) นอกจากนี้ยังพบว่า สัมพันธภาพของคู่สมรสมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติพัฒนาการในด้านการเลี้ยงดูบุตร (รุจา ภูไพบูลย์, 2541) ครอบครัวที่มีการทารุณกรรมเด็ก มักประสบปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัว เช่น ชีวิตสมรสไม่ราบรื่น การมีผู้หญิงหรือผู้ชายคนอื่น มีการหย่าร้าง ร่วมกับสภาพความเป็นอยู่ที่ต้องแยกตัวโดดเดี่ยวจากสังคม ทำให้ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลจากคู่สมรส ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน เด็กอาจ

ตกเป็นแพะรับบาปในการเป็นที่ระบายอารมณ์ความเครียดของพ่อแม่ จากการศึกษาของ ฮาลเปอร์ และคณะ (Halper, 1979; Wallker & Illooper, 1981 cited in Janosik, 1994) พบว่าในบิดามารดาที่มีการหย่าร้าง หรือมีปัญหาในชีวิตสมรส หรือต้องเผชิญกับปัญหาที่ก่อให้เกิดภาวะเครียด แล้วต้องมาเผชิญกับปฏิกิริยาจากเด็กจะเกิดความโกรธความสับสน และแสดงออกมาโดยการทุบตีเด็ก เนื่องจากเด็กมีสภาพที่อ่อนแอกว่า และจากรายงานการวิจัยพบว่า ครอบครัวที่มีมารดาเพียงคนเดียว มีภาวะเสี่ยงสูงต่อการเป็นมารดาที่ทารุณกรรมบุตร (Hall, Sachs, & Rayens, 1998) จากงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า สัมพันธภาพของคู่สมรสมีความเกี่ยวข้องกับการทารุณกรรมบุตรในครอบครัว อาทิเช่น งานวิจัยของ แบนดูรา และวอลเทอร์ส (Bandura & Wallter, 1995 cited in Santrock, 1996) ซึ่งได้สังเกตมารดาที่มีการใช้การดูดา บัน และตวาดลูกชาย พบว่าจะมีความรักความเอาใจใส่ต่อสามีน้อยด้วย และจากผลการศึกษาของ เซียร์ และคณะ ได้ชี้ให้เห็นว่า มารดาที่แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามี และเห็นคุณค่าของสามี มีความสัมพันธ์กับการชื่นชม ชมเชย ต่อบุตรวัยก่อนเรียน (Sears, Maccoby, & Lavin, 1957 cited in Belsky, 1984) และยังพบจากผลการวิจัยว่า ความมั่งร่ำรวยต่อกันของคู่สมรส เกี่ยวข้องกับการใช้การลงโทษบ่อย มีการใช้เหตุผลน้อย ในการฝึกระเบียบวินัย (Dielman, Barton, & Cattell, 1977; Kemper & Richler, 1976; Johnson & Lobitz, 1974 cited in Belsky, 1984) เช่นเดียวกับรายงานถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างความพึงพอใจในคู่สมรสกับระดับความมั่งร่ำรวยต่อเด็กที่พบ จากการศึกษาเด็กชาย 31 คนที่มีอายุ 2-12 ปี ที่มีการให้คำปรึกษา ด้านพฤติกรรม จากการศึกษาวิจัยจะเห็นได้ว่า สัมพันธภาพของคู่สมรสมีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ บิดามารดา ในครอบครัวที่มีสัมพันธภาพของคู่สมรสไม่ดีมีแนวโน้มว่าจะมีการทารุณกรรมเด็กในครอบครัวสูง

คุณลักษณะเฉพาะของเด็ก (child characteristics) เด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงทุกวัย ทุกเชื้อชาติ และทุกภูมิภาคหลังตกเป็นเหยื่อของการกระทำทารุณ ซึ่งพบว่าสาเหตุสำคัญในการที่เด็กถูกทารุณกรรมคือ ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ (temperament) บุคลิกภาพหรือพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก เป็นลักษณะพฤติกรรมส่วนบุคคล และคุณลักษณะของการตอบสนอง เป็นสิ่งพิเศษที่น่าสนใจในเด็ก (Parker & Barrett, 1992 cited in Santrock, 1996) เด็กบางคน กระตือรือร้นอย่างยิ่งในการเคลื่อนไหว ขา แขน และปาก อยู่ตลอดเวลา ในขณะที่คนอื่น ๆ สงบ เด็กบางคน ชอบสืบเสาะดูสิ่งแวดลอมอย่างกระตือรือร้นเป็นระยะเวลาสั้น ในขณะที่บางคน ไม่ทำ เด็กบางคนตอบสนองอย่างอบอุ่นต่อบุคคลทั่วไป ในขณะที่เด็กบางคนหงุดหงิดและ ตื่นตระหนก ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งหมดคือ พื้นฐานทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล

(Carson & Bittner, 1993; Goldsmith & others, 1991; Gottfried & Lussier, 1993; Mehegany, 1992; Rothbart & Ahadi, 1993 cited in Santrock, 1996) ลักษณะของเด็กแต่ละคนมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็ก (parent-child relationship) เป็นอย่างมาก โดยทั่วไปมารดาจะตอบสนองต่อบุตรที่เลี้ยงง่ายแตกต่างไปจากบุตรที่หงุดหงิด งอแง ทำตัวเกร็งเวลาเข้าไปอุ้ม พฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างมารดาและเด็กเหล่านี้จะนำมาซึ่งปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน (ทัศนวัต สมบุญธรรม, 2541)

นักจิตวิทยา (Alexander Chess and Stella Thomas, Chess, & Thomas, 1977-Thomas & Chess, 1987, 1991 cited in Santrock, 1996) ได้จัดกลุ่มพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. เด็กเลี้ยงง่าย (easy child) คือเด็กที่มีลักษณะปรับตัวเก่ง ยอมรับอาหารใหม่ได้ง่าย ยอมรับทักทายคนแปลกหน้า เมื่อมีสิ่งใดมาขัดใจก็หงุดหงิดไม่มากนัก พบได้ประมาณร้อยละ 40
2. เด็กเลี้ยงยาก (difficult child) คือกลุ่มที่มีลักษณะหลายอย่างตรงข้ามกับกลุ่มแรก มีความไม่แน่นอนในกิจกรรมประจำวัน มีลักษณะถอยหนีเมื่อพบสิ่งแปลกใหม่ไม่ปรับตัวหรือปรับตัวไม่ต่อการเปลี่ยนแปลง พบได้ประมาณ ร้อยละ 10
3. เด็กปรับตัวช้า (slow to warm up child) เด็กกลุ่มนี้จะมีลักษณะกลาง ๆ ในระหว่าง 2 กลุ่มแรก เมื่อพบสิ่งแปลกใหม่ก็จะตอบสนองไม่ผู้ตื่นในระยะแรก แต่ถ้าได้พบเห็นหรือประสบสถานการณ์นี้บ่อย ๆ หรือโดยค่อยเป็นค่อยไปก็จะปรับตัว ตอบสนองได้ดีขึ้นพบได้ประมาณร้อยละ 15

รูปแบบพื้นฐานทางอารมณ์ของโทมัสและเชส เป็นรูปแบบแรกที่ได้ศึกษากันอย่างกว้างขวางที่สุด โดยเริ่มการศึกษาครั้งแรก เมื่อ ค.ศ. 1950 โดยกุมารแพทย์ 2 ท่าน คือ โทมัส และเชส (Thomas & Chess, 1978) ซึ่งมีชื่อโครงการในการศึกษาคั้งนี้ว่า New York Longitudinal Study (NYLS) โครงการนี้ได้ทำการศึกษาคั้งตั้งแต่ ค.ศ. 1950 โดยการศึกษาคั้งนี้ได้ศึกษาเด็กจำนวน 136 คน ตั้งแต่แรกเกิดติดตามจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์บิดามารดาและครูประจำชั้น และการทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งโทมัส และเชส พบว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาตั้งแต่แรกเกิดเกี่ยวกับลักษณะการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม โดยลักษณะการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 9 ลักษณะ ดังนี้คือ

1. ระดับกิจกรรม (activity level) หมายถึง ความบ่อยและความเร็วในการเคลื่อนไหวหรือการทำหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น การเคลื่อนไหวในขณะที่เด็กอาบน้ำ รับประทานอาหาร เล่น หรือ แต่งตัว เป็นต้น
2. การปฏิบัติตัวเป็นเวลา (rhythmicity : regularity) หมายถึง ความสม่ำเสมอเป็นเวลาหรือไม่เป็นเวลาในการทำหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายในเรื่องเกี่ยวกับ การนอน การรับประทานอาหาร การขับถ่าย เป็นต้น
3. ปฏิกริยาการตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งเร้าใหม่ (approach / withdrawal) หมายถึง การตอบสนองในเชิงยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งเร้าใหม่ในทันทีที่พบ
4. ความสามารถในการปรับตัว (adaptability) หมายถึง ระยะเวลาช้าหรือเร็วที่เด็กใช้ในการปรับตัวเมื่อพบกับประสบการณ์ใหม่
5. ความรุนแรงของการตอบสนอง (intensity) หมายถึง ระดับความรุนแรงหรือพลังงานที่ใช้มากหรือน้อยในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพหรือทิศทางของการตอบสนองว่าจะเป็นทางดี เลว หรือ บวก ลบ
6. ลักษณะอารมณ์ (mood) หมายถึง คุณภาพของอารมณ์ที่เด็กแสดงออกว่ามีอารมณ์สนุกสนาน ร่าเริงดี หรือหงุดหงิดง่ายเพียงไร
7. ระดับสมาธิและช่วงความสนใจ (persistence) หมายถึง ความตั้งใจมั่น และความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมหนึ่ง ๆ และช่วงความสนใจในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ตลอดถึงความสนใจที่จะกลับมาทำกิจกรรมเดิมนั้นซ้ำอีก
8. การหันเหความสนใจ (distractibility) หมายถึง ความง่ายหรือยากในการที่จะกระทำให้เด็กละความสนใจจากกิจกรรมที่กำลังทำอยู่
9. ระดับความทนของประสาทรับรู้ (level of sensory threshold) หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งเร้าของเด็ก โดยสิ่งเร้าที่จะทำให้เด็กตอบสนองนั้นจะมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันออกไปในเด็กแต่ละคน

จากลักษณะพื้นฐานอารมณ์ทั้ง 9 ด้านดังกล่าว มี 6 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ ระดับกิจกรรม การปฏิบัติตัวเป็นเวลา ปฏิกริยาการตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งเร้า ความสามารถในการปรับตัว ความรุนแรงของการตอบสนอง และลักษณะอารมณ์ ที่นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากเป็นพื้นฐานอารมณ์ด้านที่นำมาจำแนกลักษณะเด็ก

พื้นฐานอารมณ์ของเด็กกับแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กวัยก่อนเรียน พบว่าเด็กที่เลี้ยงยาก (difficult child) เด็กพวกนี้จะกระตุ้นให้พ่อแม่เกิดความโกรธ

ได้ง่าย สนับสนุน โดยผลการศึกษาลักษณะเด็กกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาและเด็กเมื่อมีอายุ 6 เดือน 13 เดือน และ 24 เดือน เป็นกลุ่มตัวอย่างจากแม่และเด็กจำนวน 111 คู่ โดยการสังเกตพบว่าเด็กที่มารดาให้คะแนนว่าเป็นเด็กเลี้ยงยากจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากกว่าเด็กเลี้ยงง่าย และเด็กกลุ่มปานกลาง คุณลักษณะพื้นฐานของเด็กเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะเป็นตัวชี้ถึงแนวโน้มของบิดามารดาที่จะกระทำทารุณกรรมเด็ก (Belsky, 1980 cited in Dukewich et al., 1996) นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กเลี้ยงยากมักจะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เคลลี (Kelly, 1976 cited in Belsky, 1984) ที่พบว่ามารดาที่ต้องเลี้ยงดูเด็กที่หงุดหงิดง่าย เมื่ออายุ 4 เดือน มีแนวโน้มการตอบสนองในทางลบต่อการร้องไห้ของทารก (Belsky, 1984) และจากการศึกษาของ ดูเควิช และคณะ พบว่าลักษณะพื้นฐานของเด็กมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการทารุณกรรมด้านร่างกายต่อเด็ก ของมารดาวัยรุ่น (Dukewich et al., 1996) จากผลการวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า บุคลิกลักษณะหรือพื้นฐานอารมณ์ของเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมของบิดามารดาแตกต่างกันโดยเฉพาะเด็กที่เลี้ยงยากมีแนวโน้มว่าจะถูกทารุณกรรมโดยบิดามารดาสูง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยทั้ง 3 ด้านคือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นที่ ประวัติการถูกเลี้ยงดูในวัยเด็กของบิดามารดาโดยเฉพาะประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็ก ประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และอายุของบิดามารดา ปัจจัยด้านบริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน ศึกษาในเรื่องของการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา ลักษณะของครอบครัว สัมพันธภาพของคู่สมรส และปัจจัยด้านลักษณะเฉพาะของเด็ก ได้แก่ พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำหน้าที่ของบิดามารดาที่ส่งผลต่อแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อเด็กวัยก่อนเรียน โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีกระบวนการของสมรณะการทำหน้าที่บิดามารดาของเบลสกี มาเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้